

Kronika razstav v Slovenskem domu (šolsko leto 2010/2011)

Interaktivna razstava ilustracij Irene Gubanc *Vrabček Firbček spoznava stare poklice* (2.—28. september 2010)

Ob začetku novega šolskega leta se je v Kregarjevem atriju predstavila ilustratorica in univ. dipl. oblikovalka Irena Gubanc, ki je skupaj s folkloristko Dušico Kunaver mladim predstavila redke ali že izumrle stare slovenske mojstrske poklice, kot so klekljarica, furman, lončar, rezbar, drvar, pisarka, suhorobar, lectarica, bruslač in ribič. Čeprav je vsebina njenih ilustracij povezana s slovenskim ljudskim izročilom, jo Irena Gubanc aktualizira s sodobnim likovnim pristopom; ilustracije izdela s pomočjo računalniške grafike, kar ji omogoča posebno neodvisnost od originala, kasnejše manipuliranje z ilustracijami in neomejene možnosti reproduciranja.

Monika Ivančič Fajfar je ob odprtju povedala, da klasično ilustracijo avtorica v razstavne namene preoblikuje v uporabno obliko. Ilustracije natisne na tridimenzionalne objekte, ki so lahko uporabni kot pohištvo za sedenje, kot didaktična igrača in kot motorično igralo ali kot dekorativna poživitev prostora. S tem se izogne klasični galerijski predstavitvi pod zastekljenimi okvirji in ilustracijo ponudi obiskovalcu razstave v uporabo.

Odprtje so s svojo otroško radoživostjo popestrili učenci OŠ A. Šuštarja in Glasbene šole v Zavodu sv. Stanislava.

Razstava grafičnih listov Maje Strmecki *Čustvenost grafičnega odtisa* (29. september—5. november 2010)

S ciklom grafičnih listov v tehniki jedkanice, akvatinte, rezervaga in kolaža se je v oktobru predstavila Maja Strmecki, mlada ustvarjalka, ki se je v času absolventskega staža na likovni pedagogiki izobraževala v profesionalnem grafičnem studiu na Škotskem, nato pa zaključila magistrski študij – smer grafika – na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Slađana Mitrović, akad. slikarka in doktorandka zgodovinske antropologije likovnega, je ob odprtju spregovorila o vlogi umetniške grafike v sodobnem svetu; kreativni proces se ne zaključi pri obdelavi matrice, temveč se nadaljuje še v fazi odtisa, ko grafični list intimno poveže kolaž in vsebino matrice. Umetnica do grafike vzpostavlja izrazito intimen odnos, kar je že nakazala v naslovu opusa *Čustvenost grafičnega odtisa*, kot tudi v izbiri manjšega formata, ki se naslavlja na posameznika, ne na množico. V grafičnem listu imajo svoje mesto podobe intenzivne psihološke napetosti, osebnih čustvenih stanj Strahu, Žalosti, Otopelosti, Nemosti, ki se senzibilno odražajo skozi gestikulacijo. Likovni jezik Maje Strmecki vpelje govorico obraza, figure, glave, ki kot seizmograf beleži luknje jaza na mestu telesa, anatomije. S poezijo Neže Maurer, Srečka Kosovela in Nika Grafenauerja so odprtje razstave razpoložensko obarvali dijaki Škofijske klasične gimnazije, mlada pianistka Hana Bitenc (iz razreda prof. Vlaste Doležal Rus) pa je zaigrala 1. stavek Mozartove Sonatine.

Razstava likovnih del Jane Peršolja *Barve življenja* (9. november—12. december 2010)

Odprtje razstave, ki jo je Jana Peršolja poimenovala z zgovornim naslovom *Barve življenja*, je bila ena od prireditelj, ki smo jih v Zavodu sv. Stanislava pripravili v počastitev zavodskega praznika. Kako slikarka v likovni govorici, preko barv, svetlobe, slikovitih potez, poje slavospev življenju, naravi, vsemu, kar jo obdaja, smo lahko na tej razstavi razbirali preko njenih pastelov in oljnih slik s cvetličnimi motivi in kraškimi podobami. Razstavo je ustvarjalka oblikovala glede na dvodelno zasnovano Kregarjevega atrija. Njena likovna govorica sicer izhaja iz stvarnih podob, ujetih v naravi, npr.

razcvetenih pomladnih travnikov, barvitih šopkov rož, z žarečo svetlobo oblite podobe kraškega ruja in kamnite pokrajine ... Vse te konkretne motive pa Jana Peršolja preoblikuje na sebi lasten slikarski način; s slikovitimi barvnimi nanosi in živahnimi, igrivimi potezami oljnih barv poskušala na platnu zabeležiti trenutek, vtis, ki ga je ujela s pogledom; pri tem pa ne gre za dokumentarno oz. veristično beleženje podobe, kot to stori oko kamere, temveč za osebno, lirično interpretacijo slikarkinih notranjih oči. Tako lahko potem kot gledalci v njenih širokih potezah, teksturi likovne površine, svetlobi, ki ustvarja trepetave odseve in mehko žareče odbleske, razbiramo, odkrivamo odseve njenega notranjega razpoloženja, njene slikarske refleksije videnega in doživetega. Iz teh notranjih prisluškovanj na slikarski površini nato nastajajo podobe, ki sicer izhajajo iz realnega sveta, a jih slikarka ne omejuje s strogo, jasno risbo, natančnimi detajli, temveč prepusti barvi in svetlobi, da zrahljata poteze, da odpreta prostor luči in ustvarita trepetavo, včasih skrivnostno in zabrisano ozračje njene notranje pokrajine.

Odprtje razstave sta nam s poezijo Srečka Kosovela, pesnika Krasa, in Ivana Minattija, obarvala Eva Reberc in Rok Pogačnik, dijaka Škofijske klasične gimnazije. Nato pa se je s Španskim plesom predstavil kvintet kitar učencev zavodske GŠ: *Anja Babič, Miha Benčina, Marko Kurnik, Žiga Županec in njihova profesorica Maruša Mirnik.*

Razstava fotografskih del Karla Draga Vuice *Hvaljen, moj Gospod, po Frančiških bratih* (14. december 2010—12. januar 2011)

Fotografska razstava Karla Draga Vuice je bila postavljena v počastitev 800-letnice Vodila sv. Frančiška. Ob odprtju razstave sta zbrane nagovorila direktor zavoda dr. Roman Globokar in nekdanji frančiškanski provincial dr. Viktor Papež. Frančiškovo Sončno pesem so zapele dijakinje iz Dekliškega zbora sv. Stanislava pod mentorstvom prof. Helene Fojkar Zupančič, dijaki ŠKG Manca Grom, Barbara Koren in Rok Pogačnik pa so prebrali nekaj pesmi p. Pavla Jakopa. Borut Peterlin pa je o razstavi fotografij slovenskih frančiškanov zapisal: »Iz fotografij veje vzajemno spoštovanje med frančiškani in avtorjem, saj ni enostavno spustiti objektivu javnosti v svoj intimni svet. Fotograf si je moral to zaupanje prislužiti, zato so njegove fotografije spoštljive do portretirancev. Le-ti so predstavljeni v najsvetlejši luči, med svojim služenjem, ki so mu posvetili življenje. Fotografija veliko pove o portretirancu, a po mojem mnenju vsaj toliko tudi o fotografu. Iz razstavljenih fotografij je razvidno, da Karlu Dragu Vuici frančiškani pomenijo veliko več kot samo zanimiv motiv. Pozornost, ki jo avtor namenja fotografiranim bratom frančiškanom, je podobna pozornosti, ki jo namenja učenec svojim učiteljem. Iz fotografij veje sorodna spokojnost kot iz izrazov samih patrov. In to je največ, kar lahko fotograf doseže. Ne, niso pomembne nagrade in priznanja, ampak lekcije življenja, ki jih fotograf doživi skozi objektiv in jih potem deli z nami, gledalci.«

Razstava fotografskih del Lenarta Zoreta *Utrip* (13. januar—28. februar 2011)

Razstava je predstavila živahen in raznolik utrip Škofijske klasične gimnazije, kot ga je v letih šolanja na njej v fotografski objektiv ujel lanski maturant Lenart Zore. V tednih, ko smo odprli vrata naše hiše ob informativnih dnevih, dnevnu odprtih vrat in različnih kulturnih, glasbenih prireditvah, številnim obiskovalcem, ki jih zanima delo in življenje v našem zavodu, smo tako tudi preko Lenartovih fotografskih podob predstavili utrip, mladostno radoživost in ustvarjalno sobivanje naše ustanove. Dijakinja 4. letnika Barbara Koren je simpatično predstavila Lenarta in njegovo navdušenje nad fotografijo, o razstavi pa je zapisala: »Utrip šole se riše vzdolž dolgih, belih hodnikov – kot smeh se odbija od belih sten. Poskoči, ko zagleda ljubi nasmešek ali ujame tisti pogled. Zastane, ko ga na

vogalu ustavi profesor in ga vpraša, kam se je potuhnil prvo uro. Razbija, ko zazvoni zvonec, pospravi z mize vse, razen enega pisala, in odpiše test. Včasih se vleče, kot tiktakanje ure na šolskih hodnikih, ali pa se zdi, da celo stoji, kot stojijo kazalci ur na belih stenah. Dolgo čaka v vrsti pred straniščem. Ali pred avtomatom za kavo – in potem je vedno živahen. Kar skače, ko v ponedeljek stopi na avtobus, namesto na bel hodnik. Temu pravimo ekskurzija, mimogrede. Utripa v ritmu novega, še neznanega mesta in ga poln zanosa odkriva. Zvečer zaspano pozdravi prijatelje in se umiri, seveda, čeprav v resnici bolj mirno deluje naslednje jutro. Ali na poti domov – takrat le še leno mrmra.

Utripa in ne neha. Klik, Lenart klika, in ne neha.

Trenutek. Tu, tam in vsepovsod. Fotografija. Zdaj, nekoč in za vedno.«

Z dijaško poezijo in glasbo pa so se predstavili sedanji in nekdanji dijaki Škofijske klasične gimnazije, tako da je odprtje razstave, na katerem se je kar trlo mladih obiskovalcev, minil v prijetnem druženju škofijcev različnih generacij.

Razstava slikarskih del Branka Lipnika *Pokrajine* (2. marec—8. april 2011)

Ob koncu zime in začetku pomladi se je v našem zavodu predstavil s ciklom krajinskih slik Branko Lipnik, ki je dolga leta z veliko ljubeznijo opravljal poklic likovnega pedagoga, poleg tega je vodil lutkovni, gledališki, fotografski in ekološki krožek, ko je bila nuja, je poučeval celo glasbo Vseskozi pa je slikal in tako se je vključil tudi v združbo slikarjev v KUD-u Univerzitetnega kliničnega centra. Odhajali so na likovne kolonije v Savudrijo ali v Planico ter precej razstavljali.

Kako slikar v likovni govorici, preko barv, poje slavospev življenju, naravi, vsemu, kar ga obdaja, smo lahko na tej razstavi razbirali na njegovih podobah morske krajine, Cerkniškega polja in zamolklega toka reke, v kateri se ogledujejo okoliški hribi. V slikarstvu ga odlikuje velika senzibilnost in sposobnost, da svoje občutenje na nevsiljiv način tudi izrazi. Privlači ga predvsem krajinarstvo, saj se pri tem lahko izdatno opre na znanje, ki mu ga je dalo mariborsko šolanje na Pedagoški akademiji. V okvirih že uveljavljenih slikarskih pogledov na krajino je njegova risba z barvo poglobljena združujoča vez. Ne teži k idiliki, ampak preliva svoja »videnja«, ki so sicer intimna, a hkrati zelo stvarna.

Odprtje razstave je z odlično odigranim 2. stavkom Vivaldijeve Zime na kljunasti flavti popestrila mlada učenka GŠ Meta Žumer.

»Portae aureae« Štefana Turka (14. april—25. maj 2011)

Razstava tržaškega slikarja mlajše generacije Štefana Turka s pomenljivim naslovom »Portae aureae« (Zlata vrata) je dala našemu atriju zanimivo podobo v velikonočnem času. Turk se ukvarja s slikarstvom, risbo, grafiko in ilustracijo ter poučuje likovno umetnost. Je član društva za umetnost "Kons" v Trstu in Društva likovnih umetnikov Severne Primorske.

Na odprtju je likovna dela predstavil red. prof. Darko Slavec, mag. slikarstva in grafike, ki je o razstavljenem ciklu zapisal: »Najnovejši Turkov cikel obravnava motiviko in simboliko vrat v slikarsko-risarsko-ilustrativni obliki. Vrata postanejo v avtorjevih delih likovno in simbolično posredno interpretirane orientalske fasade, ikone in ikonostasi, preproge, vhodni portali gotških katedral ali katerihkoli vrat, s katerimi se srečujemo sleherni dan. Vrata pomenijo s svojim simboličnim zapiranjem in odpiranjem ter človekovim vstopanjem skozi na eni strani neprehodnost (zaklenjena), na drugi strani pa prehodnost (odklenjena) v nove in nove interiere ali eksteriere ter duhovna prostranstva našega zavedanja. Avtor v svoj likovno simbolični motiv vrat vnaša podrobno in prefinjeno vzorčnost, v kateri so uporabljeni univerzalni simboli, kar omogoča veliko duhovno občutljivost likovnega organizma, s tem pa tudi visoko lego umetniške izkušnje in interpretacije, ki se še dodatno plemeniti z izjemnimi barvitostmi izpranih in izpraskanih barvnih poslikav, kar daje tem vratom patinirani pridih minljivosti in s tem vzpostavi tudi dimenzijo časa.

Razstava del Likovne šole ŠKG (26. maj—20. junij 2011)

Ob koncu šolskega leta se je v Kregarjevem atriju predstavila skupina dijakinj in dijakov Škofijske klasične gimnazije, ki so se preko celega leta zbirali v likovni šoli pod mentorstvom akad. slikarke in arhitektke Irene Podobnik, ki je svojo likovno pot začela tudi sama ob ponovni ustanovitvi ŠKG v tedanji likovni šoli.

Slikarski razvoj dijakov smo lahko spremljali na študijskih risbah ter na tihožitjih in krajinah v akvarelni tehniki. Ob odprtju je spregovorila tudi njihova mentorica, ki je še posebej naglasila veselje in zavzetost dijakov pri likovnem ustvarjanju, poleg tega pa jih je spomnila tudi na hvaležnost in odgovornost, s katero naj še naprej razvijajo poseben dar, ki so ga prejeli.

Prisrčno noto so na odprtju dodali maturanti, ki so prebrali nekaj dijaške poezije, ki je bila objavljena v literarnem glasilu ŠKG Domače vaje, poleg tega pa sta dijakinji Katja Cemič in Klara Kastelec navdušili še z odlično interpretacijo zimzelenih melodij.

Razstava slikarskih del Irene Podobnik *Kraji srečanj* (21. junij—6. september 2011)

V poletnih počitniških mesecih, ko sicer v Zavodu sv. Stanislava ni učencev in dijakov, naša hiša gostoljubno odpre vrata številnim skupinam iz domovine in tujine, ki v zavodu udeležijo različnih poletnih dejavnosti in seminarjev ali pa tu samo bivajo. Zato smo z velikim veseljem ob začetku poletja odprli razstavo akad. slikarke Irene Podobnik, ki jo je poimenovala *Kraji srečanj*. Tudi tokrat so odprtje s poezijo in glasbo obogatili dijaki ŠKG, zbrane pa je nagovorila pomočnica direktorja ga. Lily Schweiger Kotar.

Irenina sestra Eva Osterman, ki je tudi sama likovna ustvarjalka, je ob razstavi zapisala: »Ko se iz zanimanja in veselja razvije zavedanje, da je umetniški talent dar in da ta dar ostaja in se pogloblja samo, če se izvije iz posedovalnega primeža in prelije v dar za vse ljudi, je blizu tudi spoznanje, da je biti umetnik, slikar poklicanost: načrt, ki ga je imel Bog o meni, ko me je ustvarjal. Umetnik se tako nikakor ne more sklicevati sam nase, ampak je njegov umetniški izraz vedno dialoški. /.../ V Ireni se je slikanje za lastno veselje zgodaj razvilo v slikanje z namenom – da bi razveseljevalo ljudi, ki bodo slike zrlí. Da bi se vračali boljši, bolj svetli. Ali še bolje, da ima vsaka Irenina slika že pred spočetjem svojega konkretnega naslovnika. Ena izmed temeljnih prvin v Ireninih slikah je barva. Pa ne barva kot nekaj abstraktnega, samozadostnega, ampak vedno barva, ki ima svojo obliko, v kateri živi in upošteva svojo okolico, zgodbo, kompozicijo. Barva, ki vedno bolj zori, se pogloblja, čisti; ki dobiva svojo prosojnost in ki postaja vse lažja ne glede na svojo konkretno snovnost. Barva kot zvesta pričevalka o luči, saj brez luči nobena barva nima svojega obstoja. /.../ V Ireninih slikah lahko tudi mi kot romarji počasi hodimo od geometričnih abstrakcij do vedno večjega prostora za življenje: preko krajin, narave, do obljudenih krajev, vrtov, mest, poti ... do skrite prisotnosti človeka. Kot tiho hrepenenje, da bi vendarle prišlo do srečanja, da bi nekoč vendarle odkrili Obličje.«